

Slovenski študentje in zamejci

Na tem mestu smo že večkrat poudarjali in omenili skrb matičnega naroda za usodo in napredok tistega dela slovenskega naroda, ki živi izven meja svoje matične domovine. Nedavni dogodki, zlasti na slovenskem Koroškem v Avstriji, pa tudi fašistični izgredi v Trstu, so vzpbudili študentovske organizacije v Ljubljani in Mariboru, da so poslale odprto pismo zboru narodov SFRJ in sprejelo rezolucijo o položaju zamejskih Slovencev. Oba dokumenta, ki so ga podpisali zveza študentov Slovenije, izvršni odbor skupnosti študentov ljubljanskih in mariborskih visokošolskih zavodov ter komite univerzitetne konference Zveze komunistov Slovenije jasno pričata o skrbi, polni zavesti in odločnosti slovenske visokošolske mladine, da bi tako Italija kot Avstrija zavzeli do slovenske narodnosti skupnosti izven meja matične dežele odločno naprednejše, poštene in pravilno stališče. Tako študentje, med drugim zahtevajo «realizacijo dolga sporazuma o soglasju, vključno z njegovim specialnim statutom na vsem področju, kjer strnjeno živijo Slovenci, kar bomo imeli za konkreten dokaz politično izražene volje za razvoj dobrih sosedskih odnosov». Dalje izražajo študentje v omenjenih dokumentih podporo zahtevam iz pisma Colombu in Škrkoviemu zakonskemu predlogu.

Skratka, z veseljem lahko samo ugotovimo, da se je prav slovenska mlada izobraženska generacija morda mnogo bolj odkrito, radikalno in neobremenjeno lotila reševanja problemov, nas zamejskih Slovencev, kar vsekakor kaže na pozitivne premike tudi v naši matični domovini. Študentje se tudi, in to upravičeno, upirajo tekoči, pragmatistični politiki, ki je zadnje čase morda vse preveč prisotna na uradni ravni med Italijo, Slovenijo in Jugoslovijo, argumentirano zahtevajo vse tisto, kar terjamo mi že celo vrsto let tudi s pisano besedo na straneh našega časnika in kar bomo delali še toliko časa, dokler ne bodo naše pravne zahteve uresničene.

Zato pozdravljamo iz vsega srca prizadevanje, zagnost in tudi odločnost slovenske mlade visokošolske generacije, ki nas v celoti razume in nam s svojo voljo, hotenjem in moralno podporo vsekakor vlije upanje na uspeh naših prizadevanj v borbi za pridobitev osnovnih nacionalnih in človečanskih pravic. In tu čutimo, da nikakor nismo osamljeni, temveč je z nami tista mladina, na kateri bo slovena prihodnost.

ODLOČEN KORAK ŠTUDENTOV IN DELOVNIH LJUDI

Odlomki iz pisma tržaških slovenskih študentov

Pričakujemo, da se spoštujejo vsi sporazumi za realizacijo obstoječih vprašanj na vsem področju, kjer strnjeno živijo Slovenci in zahtevamo odpravo vseh zakonov, ki zanikujojo pravice italijanskih državljanov slovenske nacionalnosti in priznanje vseh norm, ki zagotavljajo normalen razvoj slovenske skupnosti na Tržaškem, Goriškem in Videmskem

Studentje smo skupaj z drugimi delovnimi ljudmi na plebiscitarni način podprtli odločen korak predsednika Tita, ki je z odložitvijo obiska odgovoril na politiko izsiljevanja neofašističnih, irentističnih in konservativnih političnih sil v Italiji. Pričakujemo, da bo obisk predsednika republike bistveno prispeval k nadaljnemu razreševanju obstoječih vprašanj, pri čemer je položaj slovenske narodnosti skupnosti in definitivno priznanje s sporazumom o soglasju določene državne meje prioritetnega pomena. Obisk, ki bo odprt pot za konkretno ukrepe, bo najmočnejši udarec silam reakcije in najboljši prispevek naprednim silam, ki se prizadevajo za razvoj jugoslovansko-italijanskih odnosov na načelih miru

in politike aktivne koeksistence. Seznanjeni smo z izjavo italijanskega zunanjega ministra Alda Mora z dne 28. 1. in z izjavo državnega sekretarja za zunanje zadeve tov. Mirka Tepavca z dne 29. 1. Pričakujemo, da bodo izjavi o razvoju dobrih sosedskih odnosov, slonečih na načelih popolnega priznavanja neodvisnosti, suverenosti in doslednem spoštovanju sporazumov in pogodb, sledili konkretni koraki; realizacijo dolga sporazuma o soglasju vključno z njegovim specialnim statutom na vsem področju, ker strnjeno živijo Slovenci, bomo imeli za konkreten dokaz politično izražene dobre volje za razvoj dobrih sosedskih odnosov. Podpiramo vse zahteve predstavnikov slovenskih organi-

zaci in političnih skupin, ki so jih v skupni spomenici posredovali predsedniku ministrskega sveta Colombu; podpiramo zakonski osnutek o pravni zaščiti slovenske narodne manjšine v deželi Furlanija-Julijska krajina, ki ga je 11 komunističnih senatorjev 29. aprila 1970 predložila predsedstvu senata. Podpiramo zahteve naprednih političnih sil in demokratične italijanske javnosti, ki so jih izrazili na množičnih antifašističnih manifestacijah ob odsodbi naraščajoče dejavnosti fašističnih, revanšističnih in drugih reakcionarnih sil. Zahtevamo, da italijanske državljanje slovenske narodnosti in slovensko narodnostno skupnost kot takšno enako obravnavajo v tržaški, goriški in videmski pokrajini. Zahtevamo, da ima

slovenska narodnostna skupnost enak obseg pravic, kot jih ima z zakonom zagotovljena francoska in nemška narodnostna skupina. Zahtevamo razpustitev organizacij in prepoved dejavnosti, ki delujejo v fašističnem in irentističnem duhu in podpiramo take zahteve med italijansko javnostjo.

Zahtevamo odpravo zakonov, ki zanikujojo pravice italijanskih državljanov slovenske nacionalnosti ali pravice slovenske skupnosti kot takšne, zahtevamo priznanje vseh norm, ki zagotavljajo normalen razvoj slovenske skupnosti, kot npr. kodifikacija pravice do poučevanja v materinem jeziku za Slovence v provincah Trst, Gorica in Videm; Zahtevamo enakopravno navzočnost Slovencev v uradih, javnih šol-

skih in sodnih organih; zahtevamo slovenski TV program; zahtevamo, da imajo slovenske kulturne, prosvetne, športne in druge organizacije ter manjšinski tisk enako pravico do finančne podpore iz javnih sredstev, kot to velja za italijanske organizacije in tisk.

Razgovori na Trgovinski zbornici v Vidmu

Za carinske urade v Štupci

Pred nedavnim se je vrnil v Vidmu, in sicer na Trgovinski zbornici, sestanek, da so proučili možnosti ustanovitve carinskih uradov v Štupci, kjer je obmejni prehod prve kategorije med Italijo in Jugoslavijo.

Na čelu te komisije je bil poslanec prof. Vittorio Marangone, prisotni pa so bili čedadski župan senator Pezzutto, pokrajinski odbornik Romano Specogna, podtagnik pokrajinske uprave dr. Pietro Mattioni, predstavniki carinskih organov ter generalni tajnik Trgovinske zbornice dr. Zurco.

Predsednik Marangone je udeležencem obrazložil sedanji aspekt zaradi pomaganja carinarnice, obširnejše pa sta govorila čedadski župan in pokrajinski odbornik Specogna, ki sta tudi prikazala problem v splošnem okviru iniciativ industrijskega, trgovskega in turističnega programa. Oba smatrata namreč ta problem za velik problem, ki ga je treba rešiti, če hočemo, da si opomorejo vasi Nadiške doline.

Ce bodo postavili v Štupci carinske urade, bo tovorni promet preko Gorice zelo razbremenjen, Nadiška dolina pa bo oživila, kar bo brez dvoma prinašalo velike ekonomske koristi vsemu področju.

Tudi turizem bi se povpel na višjo stopnjo, saj je poleg meje tu še vse polno atrakcij. Da ne govorimo o novem čedadskem industrijskem področju, ki bo nujno potrebovalo carinske urade v Nadiški dolini in ne v oddaljeni Gorici.

Ob zaključku sestanka, potem ko so si izmenjali ideje, so sklenili, da bodo ustanovili konzorcij med Pokrajinsko upravo, Trgovinsko zbornico in zainteresiranimi komuni ki so sledili: Podbonesec, Špeter in Čedad. V kratkem bodo poiskali tudi primerno zemljišče, kjer bodo postavili te urade.

Discorso del Consigliere Regionale Štoka Govor deželnega svetovalca Draga Štoke

D Quale giudizio date dello sviluppo economico-sociale della Regione ?

Tra qualche mese la Regione Friuli-Venezia Giulia, costituita a Statuto speciale anche per la presenza degli sloveni entro i suoi confini, compirà sette anni di vita. Forse ancora pochi per fare delle analisi dettagliate. Comunque qualche osservazione va fatta. Dopo la prima fase, quella dell'avviamento, la Regione ha trascorso una fase intermedia che possiamo definire fase di studi, di programmazione, fatti a volte troppo a tavalio. Ora siamo alla terza fase che è quella di impegni e concretizzazioni più precise. I primi frutti si fanno vedere, la strada da percorrere è però ancora lunga e difficile.

La nostra Regione è caratterizzata più incisivamente delle altre regioni: popolazioni di lingua e costumi diversi; economia ad alto livello nelle città e nelle zone industrializzate da una parte — zone depresse e povere con una forte emigrazione e vincoli in buona parte inutili, di carattere militare, dall'altra. Abbiamo località turisticamente sviluppate e zone completamente trascurate. Queste particolari caratteristiche necessitano un impegno comune per portare allo stesso livello economico le varie zone regionali ed il tenore di vita dell'intera popolazione. I problemi della casa, della scuola, del settore sanitario, i problemi che riguardano soprattutto iniziative di carattere industriale che possano frenare l'emorragia umana di cui la Regione soffre, particolarmente

dano in particolare le categorie dei pensionati, degli invalidi civili, il problema dell'occupazione: ecco, una società non può glorarsi di essere nella piena fase di sviluppo e di progresso, se non affronta con decisione e nella loro globalità questi problemi.

Sintetizzo ora questa risposta nella mia lingua, in sloveno.

Skoraj sedemletno delovanje dežele Furlanije - Julijske krajine, ki je bila ustanovljena s posebnim statutom zlasti tudi zaradi prisotnosti Slovencev, je potekalo doslej v treh fazah. Po uvodnih korakih so prišli na vrsto poskusni, načrti, včasih v nekoliko odmaknjeni obliki. Zdaj pa smo v obdobju natančnejših obveznosti in izvajanj. Prvi sadi so tu, vendar pa je pot še dolga in strma. Furlanija-Julijska krajina je namreč socialno in gospodarsko zelo neusklajena: na eni strani srečujemo precej visoko življensko raven, na drugi pa revščino in izseljevanje; težke in anahronistične so vojaške služnosti. Velike naloge čakajo na področju zdravstva, šole, stanovanj in odpadne brezposelnosti; primerno je treba poskrbeti za upokojence in invalide. Brez vsega tega ne more biti resničnega napredka.

2) Come ritenevi possa essere migliorato?

Sostenere soprattutto iniziative di carattere industriale che possano frenare l'emorragia umana di cui la Regione soffre, particolarmente

nella Carnia e nella Slavia Veneta, dove i giovani battono la strada dell'emigrazione. Bisognerà creare nuovi posti di lavoro o nuove industrie nel cividalese, a San Pietro e San Leonardo al Natisone, con appositi interventi dello IRI.

Occorre poi potenziare il porto di Trieste che è un polmone vitale per l'economia dell'intera regione, e l'Alto Adriatico, con un valido e coraggioso piano.

Occorrerà quanto prima costruire l'autostrada Udine-Tarvisio.

L'agricoltura va curata con efficaci interventi legislativi; qui vorrei menzionare in particolare i diritti delle servitù di taglio dei boschi che interessano la popolazione della Valcanale.

A questo punto dobbiamo fare pure una constatazione doverosa, che riguarda la minoranza slovena come tale. Essa ha finora saputo inserirsi come un fattore indispensabile nello sviluppo del settore economico generale, anche se nel ventennio fascista è stata spogliata dei suoi beni: cooperative, associazioni economiche, culturali ed altre. Oggi essa sacrifica al progresso il suo bene più prezioso: la terra. Migliaia di metri quadrati sono stati espropriati, occupati temporaneamente od acquistati per dare spazio alle iniziative industriali.

Quando alla minoranza slovena sarà data una base solida di istituzioni e di leggi organiche, con la conseguente regolazione delle sue necessità sociali e economiche e le sue caratteristiche etni-

che, nazionali e linguistiche (così com'è stato recentemente proposto da una lettera-documento inviata dalla minoranza nazionale slovena all'Governo centrale, che non ha però avuto purtroppo ancora una risposta), solo allora diceva la minoranza sarà posta in grado di dare il meglio di se stessa alla vita della Regione ed alla costruzione di un solido ponte con i paesi confinanti, la Jugoslavia e l'Austria in particolare.

Occorre infine fare passi ancor più decisi per un inserimento in una Europa nuova, vitale, basata sulla concordia reciproca, così come auspicò già nel 1840 il poeta sloveno Prešeren, dicendo: vivan tutte le nazioni, che anelano al giorno quando il sole illuminerà un mondo senza contese, quando ogni uomo sarà libero ed il confine avrà buoni vicini.

Ed ora la sintesi in lingua slovena:

Poudariti je treba, da je v ekonomskem življenu dežele stalno prisotna slovenska narodna skupnost kljub temu, da je bila pod fašizmom gospodarsko in kulturno izropana. Toda šele z globalno rešitvijo vseh manjšinskih problemov bo slovenska narodna skupnost še krepitev vraščena v dejavnost dežele ter ji pomagala biti posrednik med tukajšnjim in sosednjimi državami.

Ob tem nam stopi v spomin Prešernova poslanica v Zdravici in pa beseda pisatelja Aloja Rebule, ko je dejal, da moramo na pot »s Prešernom v srcu, odprti sočloveku, odprti zgodovini».

IZ KANALSKIE DOLINE

Kje bodo zgradili ljudske hiše v Žabnicah?

Zadnje čase ljudje v Žabnicah mnogo govorijo o sklepku trbiškega občinskega sveta, ki je določil, da bodo zgradili v tej vasi ljudske hiše na najlepšem zeljišču Žabnic. Kmetom bi namreč odvzeli 9.600 kvadratnih metrov zemljišča na travniku pred hišami Ffss, ki je za turiste najbolj atraktivno.

V Žabnice prihajajo namreč številni turisti in nekateri že več let tudi na letni dopust. Če bodo zazidali najlepši konec vasi z ljudskimi hišami in sicer ob mirnem drevoredu pri kolodvoru, kamor hodijo na sprehod, bodo Žabnice postale nepomembne, neprivilačne. In kmetje, ki imajo tod okoli svoja najboljša zemljišča, ki vlagajo vanj že generacije in generacije svoj znoj in krvave žulje? Koliko jim bodo plačali za njihov trud? «S tem početjem», pravijo domačini «bodo odrezali Žabnicam glavo. Skrili bi ulico Sella, kjer je zadnje čase zraslo že več vil in jih še nameravajo tam graditi. Od tu se nudi potniku, ki potuje z vlakom, prekrasna panorama, tu rastejo stoltna drevesa, kakršnih nima druga okolica».

Ne bi smeli tudi pozabiti, da so Žabnice kmečka vas, ki dopoljuje svojo ekonomijo s turizmom in ne z industrijo. Prosijo zato, da bi

ljudske hiše zgradili kje drugje, na bolj primerenem kraju, da ne bi škodovali lepoti in privlačnosti vasi, ki je turistično danes atraktivna prav zaradi svoje preprostosti in neizumetničnosti. Trbiški občinski svet in odgovorni za Žabnice, turistič-

no društvo in drugi, bi morali biti malo bolj uvidevni za blagor domačinov, ki se trudijo za ohranitev prirodnih lepot svoje vasi, ki je, navsezadnje, prvi predlog za nadaljnji razvoj turizma in gospodarstva Kanalske doline.

AHTEN

Tudi pri nas bodo zgradili tovarne

Morda se bo tudi pri nas kaj obrnilo na bolje. Mislimo namreč, da ne bo več potrebno tolikim našim ljudem hoditi po tujem svetu za vsakdanjim kruhom, ampak ga bodo lahko zaslužili na domačih tleh. Zastopniki neke velike industrije so te dni prišli k nam, da bi kupili primerno zemljišče, na katerem bodo zgradili tovarno. Sedaj so se z našo komunsko administracijo pogajali, a v kratkem se bodo zopet zglasili in podpisali definitivno pogodbo in bodo takoj pričeli z gradnjo.

Obstaja samo še problem, ker nekateri kmetje nočejo odstopiti zemljišča, a ko bodo prepričani, da gre resnično za njihovo korist in številnih delovnih ljudi komuna, bodo prav gotovo zado- istega dne je bil gozdni požar tudi v okolici Cente, katerega so pa kmalu zadušili. Skoda znaša več kot gest milijonov lir. Vzroki požara so do danes še neznani in so preiskave še v teku.

GORJANI

Izredno hud gozdni požar

Več kot dve sto ljudi - gasilci iz Vidma in Humina, vojaki in domačini - so bili noč in dan na delu, da so pogasili velikanski gozdni požar, ki je nastal v Gorjanih. Ogenj je namreč zajel več hektarjev lepega gozda.

Šteterski župan je šel pred kratkim na deželnodoborništvu za turizem, industrijo, trgovino in urbanistiko, da je tam obrazložil kakšno je sedanje stanje v teh sektorjih, in to ne samo v šteterskem komunu, ampak po vseh vseh Nadiške doline, in kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi se položaj izboljšal.

Komunska administracija bo tudi letos organizirala praznik tipičnih lokalnih vin in je že določila datum. Razstava oziroma pokušnja se bo vršila v dneh 29., 30. in 31. maja.

Da bo praznik uspel čim bolje, so ustanovili organizacijski odbor, ki ga sestavlja dr. Renato Qualizza kot predsednik, enolog Lorenzo Torresin, Luciano Rossi in Mario Lunazzi; turistično društvo «Pro loco» pa zastopajo Giorgio Zucchiatti, Sergio Morandini ter vinogradniki Pietro Rubini, Giovanni Fantini in Luigi Rodaro.

Zivinski sejem tokrat slabši

Zivinski sejem, ki ga organizira vsak mesec v Čedadu Zveza lokalnih živinorejcev s sodelovanjem provincialne ustanove iste Zvezde, ni bil meseca januarja nič kaj zadovoljiv. Živinorejci so pripeljali na sejem 80 glav goveje živine, a od teh je bilo prodanih samo 50. Upajo pa, da bodo prihodnjem mesecu kaj boljši, saj smo na pragu pomlad in bodo kmalu ozeleneli pašniki. Za nakup za reho namreč ni sedaj preveč ugoden čas, ker vsem primanjkuje klaje, za zakol, pa kakor vidimo, ni večjega povpraševanja.

SV. PETER

Zupan pri deželnih odborništvih

Šteterski župan je šel pred kratkim na deželnodoborništvu za turizem, industrijo, trgovino in urbanistiko, da je tam obrazložil kakšno je sedanje stanje v teh sektorjih, in to ne samo v šteterskem komunu, ampak po vseh vseh Nadiške doline, in kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi se položaj izboljšal.

SV. LENART

Popravili so vodovod

Te dni so pričeli s popravili vodovoda, ki daje vodo Sv. Lenartu, Škrutovemu in Dolenji Mjersi. Dela izvaja vodovodni konzorcij Pojana. Tem vasem dostikrat primanjkuje pitne vode in zato je bil že skrajni čas, da se je komunska administracija odločila, da reši ta najnižljenski problem svojih vasi.

Oče povozl otroka

V Osnjem je malo manjkalno, da ni prišlo do strašne tragedije. Evgen Predan je namreč pred hišo, ko je obračal kamijon, povozil svojo 2-letno hčerko Jole, ki se je nenadoma pojavila pred vozilom. Tako so jo prepeljali v čedadsko bolnico, kjer se bo morala zaradi hudi poškodb zdraviti najmanj tri tedne.

PODBONESEC

Mali obmejni promet meseca januarja

Ceravno je bilo meseca januarja dosti mrzlih dni in je bila cesta, ki vodi po Nadiški dolini do Kobarida in naprej, večkrat ledena in za-

snežena, so zabeležili v tem času na obmejnem prehodu v Robicu 111.497 prehodov in sicer 84.466 italijanski državljanov in 27.051 jugoslovanskih in drugih.

Nesreča pri smučanju

Pri smučanju na Matajurju si je zlomil desno nogo 14-letni Dario Fantig iz Podbonesca. Ozdravil bo v enem mesecu.

BIVSI PARTIZANI, AKTIVISTI, VSI DEMOKRATIČNI SLOVENCI IN ITALIJANI!

Prispevajte v sklad za izgradnjo šole-spomenika NOB v Cerknem!

Prispevki se nabirajo v Vidmu:

V uredništvu Matajurja, Via San Daniele 88-1; pri ANPI, Via Del Pozzo 36, in na sedežu Prosvetnega društva «Ivan Trinko» v Čedadu, Via Monastero 20.

V Gorici se nabirajo prispevki na sedežu SPZ, ul. Ascoli 1 in na sedežih vseh prosvetnih društev na Goriškem.

OZOJANI V REZIJANSKI DOLINI - Ta vas je ena največjih v tej dolini in je do danes ohranila največ ljudskih običajev in zato jo pogostoma obiskujejo številni domačini in tuji etnografi. Ljudje pričakujejo, da bi jim komun oziroma deželni organi dali kaj več podpore za razvoj turizma. Osojani leže namreč prav za Muškim pogorjem, ki privablja vedno več turistov, posebno v poletnih mesecih, ko vlada v mestu huda vročina, tu pa je prijetna svinčina visokih gora in zelenih gozdov.

IZ IDRIJSKE DOLINE

Iz seje komunskega sveta

Komunski svet v Prapotnem se je moral sestati za izredno zasedanje, kajti potrebno je bilo takoj proučiti nova pravila za ljudsko gradnjo, katera so tudi sprejeli in jih potem odposlali deželnemu odborništvu za urbanistiko.

Na istem zasedanju so tudi potrdili načrt za dograditev ceste, ki se odcepí pri teritorialni meji čedadskoga komuna in vodi preko Čela

proti «Mezzomonte». Stroški za to delo bodo znašali okoli 15 milijonov lir. Sprejeli so tudi načrt, da odpravijo na cesti, ki vodi v Podrskije in Salamant, nekatere nevarne ovinke in popravijo obcestne podporne zidove, ker se tu pogostoma trgajo plazovi in ovirajo promet. To delo bo stalo 3 milijone in 200 tisoč lir. Za obe deli bo dala dežela podporo, kot je to predvideno po zakonu št. 23.

IZPOD MATAJURJA

Zasejali so postriki v Aborno in Reko

Pred kratkim je Federacija športnih ribičev zasejala 15 tisoč malih postrik v hudourniku Aborno in Reko, ki tečeta po teritoriju Sovodenjske doline. Tako bo Sovodenjska dolina še bolj privlačna ne samo zaradi odličnih smučišč na Matajurju, ampak bo privabljal tudi ribice.

Nesreča pri delu

Anton Loszachu iz Ložca se je pripetila huda nesreča. Ko je peljal kravo na napajališče pred hišo, mu je spodrsnelo in je tako nešrečno padel, da je dobil hudo rano na glavi in več dru-

Ojačanje vodovoda

Komunski svet v Tavorjani je te dne razpisala natečaj za prevzem del, ki so potrebna za ojačanje vodovoda, ki služi vasem Tojan, Preštint in Montina. Za to delo bo dal komun na razpolago 17 milijonov lir.

Ob zaključku sestanka so sklenili, da bodo ustanovili konzorcij za zaščito lokalnih vin, da se bodo morali v boleči vinogradniki še bolj potruditi, da bodo povečali in izboljšali vinski pridelek.

Sprehod slozi slovensko književnost

MARKO POHLIN

Dobi, ki je sledila protiformaciji in baroku, pravimo razsvetljenstvo, to je obdobje, ko se je začel prebujati moderen evropski človek, ko se je začelo v Evropi moderno gospodarstvo, ki je seveda terjalo za svoj napredek in razmah odstranitev vseh ovir in spon fevdalnega in primitivnega značaja ter je pripeljalo, v zadnji konsekvenčni, tudi do velike francoske mešanske revolucije. Razsvetljenstvo je zgodovinsko obdobje v 18. stoletju, ko se je začel razmah znanosti, industrije, pa tudi napredne človeške misli, ki je vodila v novi družbeni red in v novo obdobje zgodovine, obdobje, ki je neposredno pripravljalo temelje za naš sedanji čas.

Kdaj je začelo prodirati na Slovensko razsvetljenstvo in kdo so bili njegovi prvi izvedovalci, je težko reči. Vsekakor se je to moralno zgoditi, ko je prišlo takratnim slovenskim izobražencem dozvesti, da drugod napredujejo, pri nas pa gospodarimo še po starem in zato zaostajamo.

In tako ni nič čudnega, če se je prirodna misel utrnila prav med nižjo duhovščino pri nas, torej med edinimi šolanimi Slovenci, ki so tudi došle skrbeli za slovensko knjigo in vzdruževali literarno izročilo. Njen prvi vzgib je opaziti med ljubljanskimi menihinami in sicer to pot med bosonogimi avguštinci ali diskalceati. In tako je prav iz reda diskalceatorov izšel naš prvi preroditelj - oče Marko Pohlin.

Pohlin se je rodil leta 1735. v Ljubljani pred mestnemu gospodarstvu. Kot dvanajstleten fantič je prišel na novo mesto frančiškansko gimnazijo in končal ljubljanski jezuitski licei. Nato se je odločil za meniško življenje in odšel k diskalceatorju, ki so imeli takrat med ljubljanskimi redovniki največ ugleda. Poslali so ga v redovno šolo na Dunaj, dokler ni prišel v Ljubljano za pridigarja in vizitnika. Leta 1775 je bil prestavljen za samostanskega učitelja na Dunaj. Po šestih letih se je vrnil v Ljubljano in bil subprior. Malo pred razpustom ljubljanskega samostana pa je za vedno zapustil domovino (1784). Živel je na Dunaju kot tajnik svoje redovne province in subprior, nato se je preselil spet kot učitelj v Maria Brunn pri Dunaju in tam v starosti 66 let leta 1801. umrl.

Klub navideznemu, mirne-

mu življenju, pa je bil Pohlin notranje zelo razgiban človek in izredno delaven, saj je izdal več kot 40 knjig in zapustil več kot 20 neobjavljenih rokopisov, ki pa so se po večini porazgubili. Prva Pohlina tiskana knjiga je Abecedika (1765). To je po Trubarjevem Abecedariju prva samostojna tovrstna knjižica in jo je pisec pripravil zato, ker je računal, da bo knjiga predpisana kot učbenik za osnovne šole. Bukevce za rajtengo (1781) pa so prva slovenska računica, ki jo je prav tako pripravil Pohlin.

Eno svojih najpomembnejših del, Krajnsko gramatiko (1768), je Pohlin sicer napisal

v nemščini in danes sicer ne sodi med velike dosežke slovenskega slovničarstva, pa zato pomenijo njegove predvodne izjave v uvodu k slovinci in še na več mestih v knjigi naravnost mejniki v zgodovini razvoja slovenske narodne zavesti.

Pohlina namreč boli, da tuje in izobraženi domačini slovenščino zaničujejo. Ker hoče temu napraviti konec, poudarja, da je naš jezik prav tako častit in star kakor drugi omikani jeziki, da ga govorijo na velikanskem ozemlju - pri tem kaže na vse Slovane, da ni barbarški, saj ga je moč spraviti v pravila, da so se ga nekoč učili na dvoru, še prej

pa uporabljali pri bogoslužju, da ne gre zahtevati od slovenskih podložnikov, ki go spode ne razumejo, naj bi se neje na ljubo učili še nemščino, svojo materinščino pa opustili, da bi moral slovenščino upoštevati v šoli itd. Goreče opominja rojake, naj se ne sramujejo materinega jezika.

V tem je vsekakor veličina in pomen Marka Pohlina ne samo za našo književnost, temveč tudi za našo zgodovino in prebujanje narodne zavesti, ki bo v naslednjih desetletjih rodila zaresno in veliko slovensko književnost s Prešernom na čelu.

OB STOLETNICI ROJSTVA

Odprta Finžgarjeva rojstna hiša

Prav na slovenski kulturni praznik, 8. februar, so v Doslovčah pri Jesenicah na Gorenjskem svečano odprli prenovljeno rojstno hišo slovenskega pisatelja in dramatika Frana Saleškega Finžgarja. Več sto ljudi se je tistega dne zbralo v vasi Doslovče pod Stolom, da bi se udeležili slavnostne otvoritve rojstne hiše pisatelja romana «Pod svobodnim soncem» ter tako ne samo počastilo njegovega spomina, temveč hkrati proslavilo tudi stoletnico njegove rojstva.

Jesenška občina, oziroma njeni ljubitelji Finžgarja in slovenske književnosti sploh, so morali prebroditi nemalo težav, da so lahko očpli takšno prenovljeno Finžgarjevo hišo, ki predstavlja danes izreden kulturni spomenik in muzej hkrati.

Pred osmini leti se je rodila ideja, da bi najprej Finžgarjevo hišo odkupili, potem pa preuredili v spomenik in muzej. Vendar je bila pot od ideje do uresnitve dolga in težavna. Organizatorji in pobudniki so morali prebresti marsikate težavo, od denarja do težav z lastnikom hiše, ki je dolgo okleval, preden se je odločil za prodajo Finžgarjeve rojstne bajte.

Vendar je to danes zdaj že za nami in pred nami je eno redkih, strokovno, spomeniško, gredkeno, arhitektonsko in estetsko urejenih pisateljskih hiš na Slovenskem.

Danes so v hiši podprtlične prostore (hlev, čevdre in cimre) predelani v sodobno urejeno galerijo, v kateri je v osvetljenih vitrinah nazorno, z dokumenti, knjigami in slikami, prikazano pisate-

ljevo življenje in delo. Približne prostore pa so lepo preuredili v etnografski muzej, kjer je zvesto prikazano življensko okolje, doba in čas, iz katere je pisatelj Finžgar izšel.

Ob slovesni otvoritvi prenovljene Finžgarjeve rojstne hiše v Doslovčah.

France Bevk

Kaplan Martin Čedermac

17

Ni odšel v izbo kakor po navadi, stopil je naravnost v kuhinjo. Katina je sedela za mizo in brala; dvignila se je in malce zmedena obstala pred njim.

«Ali je bil Žef tu?».

«D-da».

«Ob tej uri? Kaj je hotel?».

«Po tebi je vprašal».

«Po meni je vprašal? Pa je šel mimo in nobene ni reklo».

Katina je skomizgnila z rameni in se obrnila k ognjišču. Čedermac se ni dlje bavil z mislio na Žefja; vprašanja, ki so ga trapila vso pot, je še nadalje mozgal v sebi.

«Ne bom večerjal», je spregovoril. «Ne pripravljam! Nisem potreben. Kave mi daj! Ne, rajši mi daj vina!». In se je zopet popravil. «Ne, kave! Skodelico kave».

Sestra ga je začudeno pogledala. Kaj mu je?

«Ali naj ti ponesem v izbo?».

«Ne. Tja mi postavi! Na mizo».

Odkar je bila mati odšla iz hiše, se je le poredko zadrževal v kuhinji. Ta večer pa mu ni bilo do samote; bal se je je. Hotelo se mu je bližine kake duše, pa čeprav je to Katina. Z rokami v žepih je hodil po prostoru, naredil nekaj korakov, že je trčil v okajeno steno. Bilo mu je,

kakor da se lovi s svojo senco, ki mu je uhajala pod nizki strop.

Katina mu je postavila kavo na mizo in zopet sedla. Čedermac se je ustavil, srebrnil požirek in se zazrl v sestro.

«Kaj pravijo ljudje?».

«Kako — kaj pravijo?».

«Tako. Zaradi pridige. Zaradi molitve».

«Zadovoljni so. Pa lepše je bilo prej».

S sestro se nikoli ni razgovarjal o zadevah, ki so se tikale njegovih stvari in dušnega pastirstva. Kljub štiri-desetim letom se mu je zdela še vsa otroška, še prav tak majčkena deklica kot takrat, ko je bila prišla k hiši. Sedaj pa se mu je v goreči želji, da se s kom pogovori, nenadoma zazdela odrasla in zrela ženska. Pa saj bi se bil tisti večer razgovarjal tudi z otrokom.

«Tako pravijo?» jo je motril izpod čela. «Ali pa si le ti tako misliš?».

«Moj Bog, saj sem jih slišala! Vedno me vprašujejo, kdaj bo zopet po starem. In so polni hvale o tebi».

Čedermac ni maral hvale, a najmanj, da bi mu jo kdo prinašal na uho; v tem trenutku pa mu je vendar neizmerno dobro dela. Zopet je stopil po kuhinji in zatiral nasmej samozadovoljnosti na obrazu. Ljudje mu zaupajo. To je sprejemal kot bogato plačilo. V trenutku pa je minilo pol bridkosti, ki jo je bil prinesel s seboj.

«Še bo tako, kot je bilo», je govoril s preroško zanesenostjo, bolj sebi in senci na steni kot sestri. «In če ne pusté, da bo tako, kot je bilo, tudi drugače ne bo! Ne bo! Če mi kdo ukaže, naj delam zoper Boga, ali ga imam dolžnost ubogati?».

Obstal je bil in se zazrl v Katino.

Nov slovenski film «Na klancu»

Cankar na filmskem platnu

na platnu celostno cankarsko vzušje revščine, obupa in tragike ljudi s klanca siromakov, ljudi, ki so bili blizu Cankarju in ki v romanu Na klancu predstavljajo pravzaprav avtobiografske zapiske o pisatelju samem ter življenju njegovih staršev in njegovi mladosti. Vso tragično veličino Cankarjeve matere, brezposelnost in gospodarski propad malih obrtnikov njegovega rojstnega kraja Vrhnik, in to tragiko je doživil tudi pisateljev oče, je znal Duletič na platnu upodobiti v vsej tragični veličini in simboliki, ki sta tako značilni tudi za Cankarjevo literarno predlogo. Simbolična slika in minimalen, Cankarjev tekst, dajeta filmu še bolj pečat Cankarjeve pisateljske osebnosti, tako da lahko, kljub deljenim mnenjem strokovne kritike, zapišemo, da je film Na klancu lep uspeh slovenske kinematografije, hkrati pa dokaj zvest in avtentičen prenos Cankarjevega dela na filmski trak, kar vsekakor ni niti lahko niti preprosto. Duletič pa je kot scenarist in režiser v tem smislu popolnoma uspel.

Režiser Vojko Duletič je v barvah in z resničnim filmskim izrazom, to je s filmsko sliko, skušal čim zvesteje prenesti na filmski trak vso tragiko in revščino Cankarjevih ljudi s klanca siromakov in to se mu je, treba je priznati, v glavnem popolnoma posrečilo. Pred nami namreč zaživi

Za naše delo

Kaj bomo delali meseca marca

Na POLJU pričnemo s pomladansko setvijo. Najbolj zgodaj sejemo pač tiste stvari, ki potrebujejo dosti vlage, kakor grah, bob, detelja; potem tiste, ki potrebujejo za rast daljšo dobo in so najobčutljivejše za pozno slano: ječmen, jara pšenica, oves, zgodnji krompir in korenje. Preglejmo njive, kjer raste ozimno žito. Če mraz ne privzdigne, ali pa izrije rastlinic, ni treba valjati žita, da bi se korenine spet spriele z zemljo. Gnojimo žitu s kalcijskim nitratom in sicer potrebujemo za tisoč kvadratnih metrov 10 do 15 kg gnojila.

Krompirja ne smemo saditi na svež gnoj. Od umetnih gnojil uporabljam vsaj superfosfat.

«Ne vem», mu je plaho odgovorila.

«Kako da ne veš? se je vedro razhudil. «Ali si mar pozabila nauk? Ali naj ubogam, ako mi kdo poreče, naj delam zoper Boga?».

«Ne».

«No, vidiš», se je nasmehnil. «To je preprosto, za to ni treba velike učenosti. In ne bom ubogal. Če ne bomo kot prvi mučenci», mu je od nenačne ganjenosti za trenutek potišal glas, «bomo še pred maliki zažigali kadilo. Če bodo vsi slušali, jaz ne bom», mu je prekipevalo razburjenje. Cutil je neizbežno potrebo, da pove pred Katino, kar je bil sklenil v sebi, a ni maral izustiti niti pred vaščani niti pred tovarši. «Ne bom», je vzkliknil, «rajši se dam zapreti; v ječo naj me vržejo...».

«Moj Bog, zakaj?» se je prestrašila Katina. «Kaj govorиш?».

«Ne pravim, da me bodo», je rekel s trdnim glasom. «Pravim samo, da se rajši dam mučiti, kakor da bi delal zoper Boga. Ali razumeš? Saj ni treba, da razglasíš vsemu svetu, kar sem ti povedal, vendar je tako... In tako bodi!».

Katina je bila prepadena, vsa zmedena; ni vedela, kaj naj si misli. Pogosto ji je bilo hudo, da ji brat ni vsega zaupal kot nekaj materi, večkrat ji bil celo trd z njo. Zdaj je bila vsa zavzeta, hvaležna, vendar se ji je zdel tako čuden, nenavad, da se je plašila.

Gledala je za njim, ko je nenačoma odšel v izbo, a se je vrnil že v naslednjem trenutku.

«Ali je bil Žef dolgo tu?».

«Ne dolgo», se ji je zataknilo v grlu. «Nekaj časa...».

Gledal jo je nekaj trenutkov v oči, nato se je zdrnil in vzel svetlik.

Lisičje sanje

Grška pravljica

Nekdaj je živel pop, kateremu so se na posestvu zaredile lisice in se naselile po votlinah. Popov hlapac je izdeloval vrvi in jermenje, lisice pa so jih kradle in odnasele v svoj brlog. Popa je to zelo žalostilo. Imel je osla in ta mu je dejal:

«Hej, ukradeno blago ti pri nesem nazaj!»

«Le kako boš to storil, ko so pa lisice tako zvite in jih ni moč ujeti?»

«Kar pomiri se, pop», je rekel osel. «Tudi zvito ptiči mo ujamem, za nogo. Že vem, kaj napravim.»

Osel se je odpravil z doma. Pred lisičjim brlogom se je zleknil na tla in potuhnil, kakor da bi bil mrtev.

Zjutraj so lisice vstale in priposedovalo svoji materi, kaj se jim je ponoc sanjalo. Ena je rekla:

«Sanjalo se mi je, da imamo kup hrušk.» Druga je rekla:

«Meni se je sanjalo, da imamo kup belih hlebcev. Tretja je rekla: «Meni pa, da imamo venec čebule». Ko so tako razodele materi svoje sanje, so se splazile iz brloga na svetlo in zagledale ležečega osla, ki mu je iz gobca visel jezik. Vrnile so se v brlog in rekle materi:

«Oh, mati, kaj smo našle! To je sreče dar! Naše sanje so se izpolnile!»

Zdaj so vse lisice smuknile iz brloga in tuhiale, kako bi spravile osla v brlog. Nazadnje so se vse s hrbitom uprlevanje in pritisnile, kar se je dalo, a zaman. Ali se bo osel sploh kaj premaknil?

«Stoj», pravijo lisice, «saj imamo v luknji popovo vrv. Privezale mu jo bomo in ga zvezle noter!» Res stečejo po vrv in jo zavežajo vremu

oslu okrog života. Potem se je ena privezala na eno, druga na nasprotno stran, dve pa v sredo. Ko so potegnile, se je osel malce premaknil.

«Ej», vzklikne lisica, ki je vlekla z druge strani, «še po popov jermen pojdem, da mu ga zavežemo okrog vratu.»

Na mah izgine v brlog in se vrne z jermenom, ki ga ovije oslu okrog vratu. Nato začno vpiti: «Ena — dve, ena — dve», napnejo vse sile in osla res potegnejo za seboj.

Stara lisica se vrvi ni do taknila; previdno je početje mlačičev opazovala od daleč.

Ze so lisice norele od vesela, da vlečejo osla v brlog. Ta pa je nenadoma planil po koncu in — s privezanimi lisicami zdirjal k popu.

Stara lisica je zajokala, se tolkla po glavi od srčne bolečine in z ganljivimi besedami žalovala za svojimi otročki:

«Otroci moji s prekratki krempljčki, zakaj ste verovali v sanje? Hruške in čebula in beli hlebčki niso za vas!»

Ko je osel pridirjal domov, je pop lisice odvezal, jih odrl in kože predelal v krznene jopiče.

Ko je osel pridirjal domov, je pop lisice odvezal, jih odrl in kože predelal v krznene jopiče.

Medved in srnjak

Po hosti lomasti medved, in ker mu že precej kruli po želodcu, si misli, kako bi prišel do mastne pečenke.

Nedaleč od njega stoji srnjak, ki utrujen in ves osupal opazuje okolico.

Medved ga zagleda in mu reče: «No, ti skakač! Kako pa prideš ti v moj revir?»

Srnjak mu mirno odgovori: «Mi ne poznamo revirjev. In ga motri.

Medved: «Kako pa to?».

Srnjak: «Mi poznamo samo gozdove in planote, kamor moremo ubežati pred lovci. Ali se tebi ne godi enako?».

Medved pravi: «Da, da, imas prav». Pri tem ima zvito misel v glavi: «No, ker se nama tako godi na svetu, bi se midva lahko pobratila».

Srnjak mu zopet mirno odgovori: «Kako naj se

midva pobrativa, ko niti v četrtem kolenu nisva v sorodstvu?».

«Prav lahko», pravi nato medved, «no, s poljubom in objemom se bova pobratila».

Srnjak mu čisto mirno odgovori: «Dragi kožuhar, jaz pa nisem za to, da bi moje meso trohnelo pod tvojim kožuhom in ti glej in pazi, da te ne zadene usoda!».

In jo povriše.

Medved zabrunda:

«Mrcina!» in jo hoče udariti za njim. V tem hipu poči strel in medved se zgrudi kot je dolg in širok na zemljo. Prede pogine, žalostno misli in zastoka: «Kar je bilo namenjeno srnjaku, je zadelo mene».

In res je tako.

Tako je torej: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Spakovo zlato

in si napolni pastirske torbo z zlatniki!».

Pastir je grabil in grabil, a ko je napolnil torbo, je potegnil z glave klobuk in še tega napolnil z zlatom.

Spak pa ga je gledal in jezen godrnjal:

«Kdor ni z majhnim zadovoljen, ta velikega ni vreden!».

Grabežljivi pastir pa ga ni poslušal, temveč je kar grabil in grabil, dokler ni iz škratove votline nagrabil toliko zlata, kolikor ga je mogel nesti.

Škrat pa je kar naprej godrnjal in godrnjal, dokler ga pastir ni zavrnil:

«Od dobrih besed se nihče ne zredi!».

Takrat je škrat izginil, ko da bi se v zemljo vdrl. Pastir pa si je mislil: «Zdaj sem bogat ko kozel rogas». Zapustil je planino, ker ni več hotel pasti ovac ter se napotil v dolino.

V prvi krčmi se je ustavil ter krčmarju ukazal, naj mu

prinese svinjsko pečenko in polič pijače.

Kjer je vino, kjer je pečenka, hitro najdeš pomagač! Tako je tudi pastir vabil k obloženi mizi vsakogar, ki ga je pot zanesla v krčmo.

Velik hrup, majhen kup! Ko je pastir hotel plačati, kar je s pajdaši zajedel in zapil, je segel v torbo po zlatniku. A namesto zlatnih cvenkov je iz nje potegnil — suho listje... Krčmar se je razjezil in pastirja napodil iz krčme, še prej pa ga je premlatil ko milatič žitni snop.

Ljudje pa še danes pripovedujejo, da je lakomni pastir, ki z malim ni bil zadovoljen in grbastega škrata ni poslušal, od žalosti pozabil govoriti. Spet je pasel ovce, vmes pa žalostno bebjal:

«Kdor ni z majhnim zadovoljen, ta velikega ni vreden...».

Slovenska narodna pripovedka

za naše mlade bralce

Zakaj vrabec skaklja

V davnih časih vrabci niso samo hitro letali, marveč tudi naglo tekali. Nekoč pa je vrabec slučajno priletel v kraljevski dvorec. Takrat pa so imeli v dvorcu gostijo. Kralj in njegovi dvorjani so sedeli za mizami, bogato obloženimi z najrazličnejšimi dobrotami. Vrabec je frknil na okensko polico, posvil glavico in navdušeno začivkal:

«Kako imenitna družba! Cirik! Kolikšna čast, da lahko gledam takšno imenitno gostijo!»

In nenadoma je opazil, da leže po kraljevski mizi čisto navadna čebelica in pobira sladke drobtinice.

«Ah, kako ogorčen je bil vrabec nad to predzrnostjo! Kako je začivkal, kako zavrešal!»

«Ta razbojnica! Drzne si pokusiti kraljevska jedila

prej, preden jih je pokusil kralj sam. Za takšno predzrnost jo je treba kaznovati! Cirik!».

Na to je čebela odgovorila vrabcu:

«Ti si razbojnik! Ti kralj je rjeva zrnja, preden človek pospravi pridelek s svojega polja!».

«Ti pa kralj nektar iz cvetov!» je zavrešal vrabec.

«Ti si roparica! Saj te vidi poznajo!».

«Jaz se pre-žžž-živiljam z delom», je brenčala čebela

pa žviš od tujega dela!».

In tako sta se dolgo prepirala, pa se nikakor nista mogla sporazumeti.

Tedaj je čebela rekla:

«Naj razsodi najin prepričljivec: človek je najpametnejše bitje na svetu!».

In odletela sta v sosednjo vas, kjer je živel v stari, razpadajoči hiši reven kmet.

Kmet je poslušal obo do konca in rekel:

«Čebela ima prav. Kralji namreč nikoli ne skrbijo za svojo jed. Zanjo delajo vse drugi. Kmet pa mora naporno in dolgo delati, preden pospravi letino. Vsa letina do zadnjega zrnja mora biti torej njegova.»

Vrabec se je razjezil, da kmet ni dal prav njemu, se našopiral in poletel za prestrašeno čebelo.

«E», je dejal kmet, «zdaj pa vidim, da si res razbojnik! Še tega je treba, da bi raztrgal nezaščiteno čebelo. Le čakaj, bom pa jaz poskrbel, da se te ji vsaj na tleh ne bo treba batiti.»

Tako je reklo, zgrabil hudočnega vrabca in mu zvezal noge.

Od takrat vrabec zmeraj skaklja in na tleh nikakor ne more dohititi drobne čebelice.

85. Pripelzala sta torej na Mount Everest, najvišji vrh sveta. Kakšen užitek za planinicu iz daljne Slovenije Velika zmaga pa je bila stric žudi pobuda za nadaljnje podvige. Na vzhodu se je dvigal še neraziskani vrh Makaru. «Tudi tega se bova lotila», je ponosno dejal stric. Toda ne le Makaru, na obzorju je vabil mogočni masiv Kančenjunga, na zahodu nepalski in drugi vrhovi. Nak, njuna zmaga na Mount Everestu ne bo edina zmaga prizadetnih planincev. Slovenski zgodovinarji bodo imeli z Matičkom in njegovim stričkom še mnogo dela.

86. Stric je pogledal na višinomer. Ugotovil je, da je vrh visok natanko osem tisoč osem sto osemnajstdeset metrov. Izvlekel je majhen oddejnik in poslal v belo Ljubljano sporočilo: «Z Matičkom sva se zdrava in čila povzpela na Mount Everest. Znanstvene beležke bova predložila. Na vrhu sva ostala deset minut». Matiček je ponosen prisostvoval oddaji in že gledal samega sebe kot junaka dneva, ki ga občuduje ne le domovina, marveč ves svet. Že je viden svojo in stričeve sliko v domačih časnikih.

87. Stric Miha je iz nahrbnika izvlekel še majhen ljubljanski grb, zelenega zmaja na stolpu. Zapičil ga je globoko v sneg, da bi prihodnji ročovi, ki se bodo povzpeli na streho sveta, vedeli, kako sta pred njimi pripelzala na njen vrh dva Ljubljancana, izkušen planinec Miha in njegov pogumni nečak Matiček. Mount Everest je bil torej zaznamovan, a zdaj je bil tudi že zadnji čas, da se planinca odpravita navzdol. Stric je pospravljal potrebščine, še enkrat s pogledom objek visoke vrhove in jasno nebo ter se pripravil za sestopanje, ki nikakor ni bilo lahko.

88. Končno sta bila zopet v svojem starem taborišču. Tu sta našla vse nedotaknjeno, le počrito s snegom. Ko sta odstranila sneo oodej, sta brž zlezla v šotor. Burja, ki je zavijala zunaj, jima ni mogla do živega. Stric je imel na kolennih dnevnik, v katerega je zapisoval popotne vtise. Matiček pa se je izdatno krepčal s kavo. «Cas je, da leževa k počitku», je reklo stric čez nekaj časa. «Jutri navsezgodaj bova odletela». Matiček se je v spanju stiskal k stricu, da ga ne bo zbolelo, ta pa je sanjal o svojem vzponu in pomembni zmagi ter se še v spanju zadovoljno smehtjal.